

Obor: 78-62-C/02 praktická škola dvouletá, 1. ročník
Školní vzdělávací program: praktická škola dvouletá
Předmět: základy společenských věd/občanský základ
Téma: člověk a právo - státoprávní uspořádání ČR

Cíl: V rámci učebního nebo praktického oboru pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami seznámit žáky se státoprávním uspořádáním České republiky. Tento výukový list je určen žákům s IVP pro individuální vzdělávání.

Literatura:

1. Hana Kovaříková: Občanská výchova pro odborná učiliště III, Septima, 2006. K dispozici on-line na webové stránce <http://www.euroinstitut.net/ucebnice/zaklady-spolecenskych-ved/>
2. Ústava České republiky na webové stránce <http://www.euroinstitut.net/wp-content/uploads/2018/12/Euroinstitut-%C3%9Astava-%C4%8CR.pdf>

Realizace výuky:

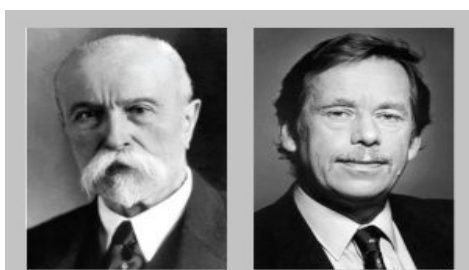
1. Úvod - motivace žáků:

Výuková videa dostupná na webové stránce <http://www.euroinstitut.net/obcanska-nauka/>

2. Vlastní odborný výklad učitele podle základní osnovy:

Česká republika je vnitrozemský stát ležící ve střední Evropě. Samostatným státem se stala 1. ledna 1993. Podle ústavy je ČR parlamentní, demokratický právní stát. Administrativně se Česká republika dělí na 8 územních a zároveň 14 samostatných krajů. Hlavním městem je Praha, která je rovněž jedním z krajů. Vrcholnými orgány státní moci v České republice jsou Parlament České republiky, prezident, vláda a soudy. Patří k nim také Nejvyšší kontrolní úřad a Česká národní banka. Nejvyššími orgány výkonné moci v České republice jsou prezident republiky a vláda. Jejich úkolem a smyslem jejich práce je zákony vykonávat, uskutečňovat a uvádět je do života.

Prezident republiky je hlavou státu. Prezidentem republiky se může stát občan České republiky, kterému je více než 40 let a má právo volit. Je hlavou státu a volen je na dobu 5 let, nejvíce na dvě období po sobě, to znamená na 10 let. Zvolený prezident skládá slib předepsaný Ústavou ČR. Zastupuje stát v zahraničí, sjednává mezinárodní smlouvy, jmenuje a odvolává předsedu vlády a ministry. Prezident podepisuje zákony, vyhlašuje volby do Poslanecké sněmovny a do Senátu. Svolává zasedání poslanecké sněmovny a jmenuje soudce Ústavního soudu. Je vrchním velitelem armády a má právo udělovat milost. Úkolem prezidenta není řídit nebo organizovat politické dění v zemi. Měl by spojovat články státní moci. Je symbolem svobody, spravedlnosti a demokratických tradic země. Sídlem českého prezidenta je Pražský hrad a vlaje-li na Pražském hradě standarta, znamená to, že prezident je přítomen.

Prvním československým prezidentem byl 1918 zvolen Tomáš Garrigue Masaryk, funkci prezidenta republiky vykonával po čtyři volební období. Posledním československým prezidentem byl Václav Havel, po rozdělení Československa na Slovenskou a Českou republiku na Prvním prezidentem samostatné České republiky byl zvolen 26. ledna 1993 Václav Havel, funkci po dvou volebních obdobích opustil 2. února 2003.

Vrcholným orgánem výkonné moci je **vláda**. Je kolektivní orgán, skládá se z předsedy vlády, místopředsedů a ministrů. Ze své činnosti je vláda odpovědná poslanecké sněmovně, která může vyslovit vládě nedůvěru. Vláda se schází v pravidelných zasedáních, kde rozhoduje o řízení státu a činnosti ministerstev. Délka normálního období činnosti vlády jsou 4 roky. Členové vlády jsou ministři a řídí jednotlivá ministerstva. Úkolem každého ministerstva je řídit dění ve státě v určité oblasti.

Soudy pracují samostatně, rozhodují o vině a trestu, řeší spory mezi občany, mohou přezkoumávat rozhodnutí státní správy. Soudci jsou nezávislí, nestranní, nikdo je nesmí ovlivňovat. **Státní zastupitelství** je významným článkem výkonu soudní spravedlnosti. Je to soustava úřadů, které zastupují stát (veřejnost). Upozorňují na nezákonnosti, stíhají trestné činy, dohlížejí na dodržování zákonů a podobně.

Parlament České republiky je dvoukomorový zákonodárný sbor. Je tvořen Poslaneckou sněmovnou a Senátem. Poslanecká sněmovna vznikla s osamostatněním České republiky 1. ledna 1993. Je tvořena 200 poslanci volenými na 4 roky. Poslanecká sněmovna projednává a schvaluje zákony, vyjadřuje důvěru a nedůvěru vládě a kontroluje činnost vlády. Senát schvaluje zákony přijaté Poslaneckou sněmovnou.

Trojí moc ve státě:

Zákonodánná moc – vydává zákony (Parlament České republiky)

Výkonná moc – řídí státní aparát a administrativu (vláda, prezident,)

Soudní moc – vykonává ochranu práv, trestní řízení, řeší trestní činy (soudy)

3. Pracovní list:

Na obrázku jsou všichni českoslovenští a čeští prezidenti. Které z nich dokážete vyjmenovat?

4. Domácí úkol:

Zjistěte, kdo v současné době vykonává funkci prezidenta republiky, předsedy vlády.